

Ptáci u krmítka – stálé druhy

1 Sojka obecná (*Garrulus glandarius*)

Sojka je nápadný pták, za letu vynikne bílá skvrna nad černým ocasem a široká křídla se sytě modrými pírky. Samec se neliší od samice. Hnízdo umísťuje vysoko na stromě, většinou u okraje lesa. Někdy vybírá hnízdícím ptákům vejce či malá mláďata. Masitá potrava u ní v létě tvoří velkou část jídelníčku, chytá i různé měkkýše a hmyz. Na podzim si vytváří zásoby potravy, především z ořechů a žaludů. V zimě zalétává i na krmítko.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

2 Brhlík lesní (*Sitta europaea*)

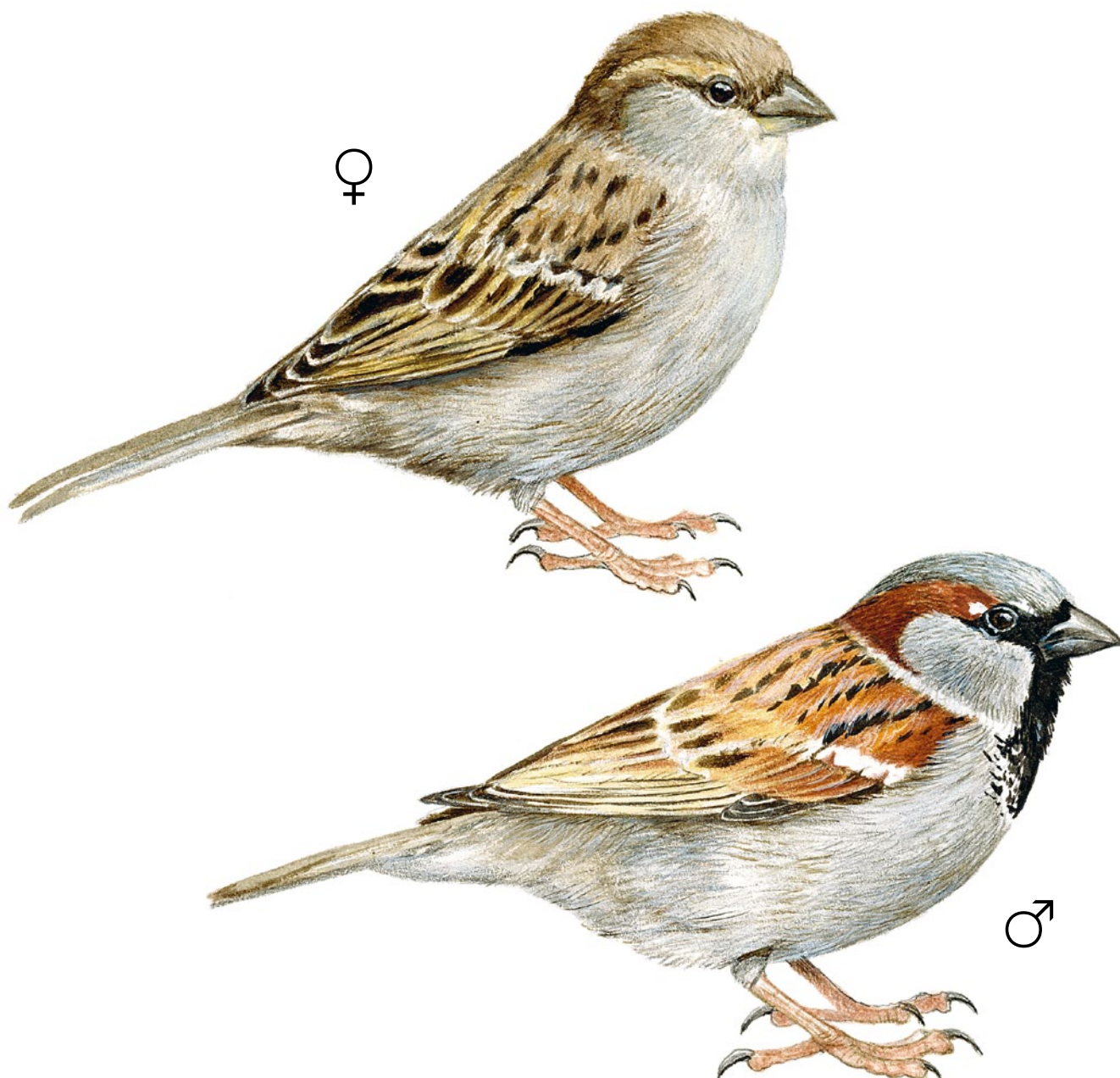
Často ho spatříme šplhat po stromě hlavou dolů. Snadno jej poznáme podle typického černého pruhu přes oko. Samec i samice se navzájem podobají. Žije v lesích, sadech a parcích, kde hnízdí v dutinách. Uzpůsobuje si vletový otvor, který zalepuje bahnitou hmotou jako obranu proti vniknutí vetřelců do dutiny. Potravu (hmyz) vyhledává pod kůrou stromů. V zimě se živí hlavně semeny, často navštěvuje krmítka, dělá si také zásoby potravy.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

3 Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

Dříve velmi častý druh, v poslední době jej na mnoha místech včetně Prahy významně ubylo a zatím přesně nevíme proč. Sameček má šedé temeno hlavy a černou bradu a náprsenku, zatímco samička bývá šedohnědá. Hnízdo si staví zejména v lidských stavbách, v různých škvírách a otvorech. Po celý rok žije v lidských sídlech a jejich bezprostředním okolí. I když vrabčí jídelníček tvoří především rostlinná potrava, mláďata krmí hmyzem. V zimě patří k častým hostům krmítek.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

4 Vrabec polní (*Passer montanus*)

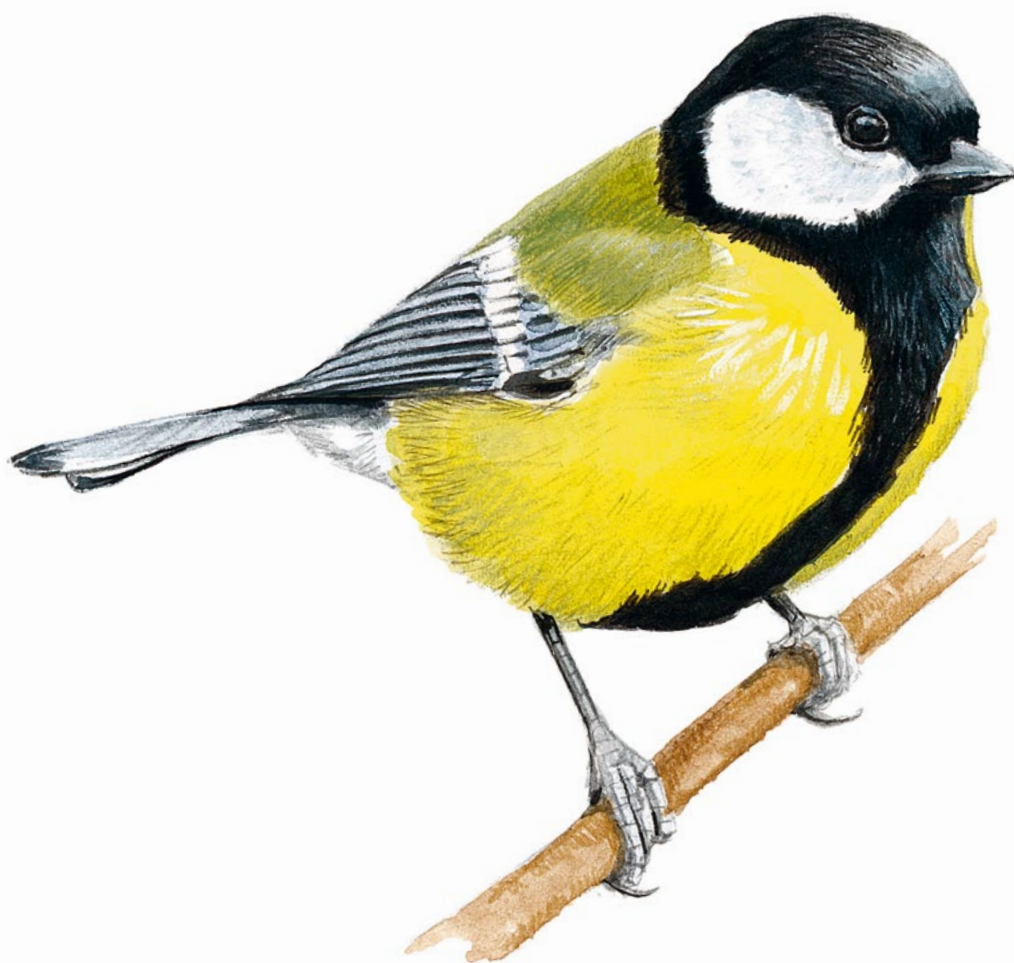
Od vrabce domácího ho rozeznáme podle výrazné černé skvrny na tvářích. Samec a samice jsou zbarveni stejně. Hnízdí v dutinách stromů nebo v budkách, méně často ve skalních štěrbinách či škvírách domů a ve starých hnízdech čápů. Obývá zemědělskou krajinu a okraje lidských sídel. V poslední době proniká i do center měst. Má v oblibě rostlinná semena, v době krmení mladých loví hmyz. V zimě se potuluje v menších hejnech, takže ho můžeme pozorovat i na krmítku.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

5 Sýkora koňadra (*Parus major*)

Je naší nejhojnější sýkorou a současně jedním z nejčastějších obyvatel ptačích budek. Samec a samice se vzájemně velmi podobají, ale samec má na hrudi černý pruh až k řitnímu otvoru, u samice je méně výrazný a kratší. Pro stavbu hnízda vyhledává přirozené dutiny, při jejich nedostatku využívá budky, někdy i poštovní schránky, díry ve zdi apod. Žije v listnatých a smíšených lesích, ale ráda vyhledává také zahrady a parky. Živí se převážně hmyzem ve všech jeho stádiích, v zimě přechází na konzumaci semen.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

6 Sýkora uhelníček (*Periparus ater*)

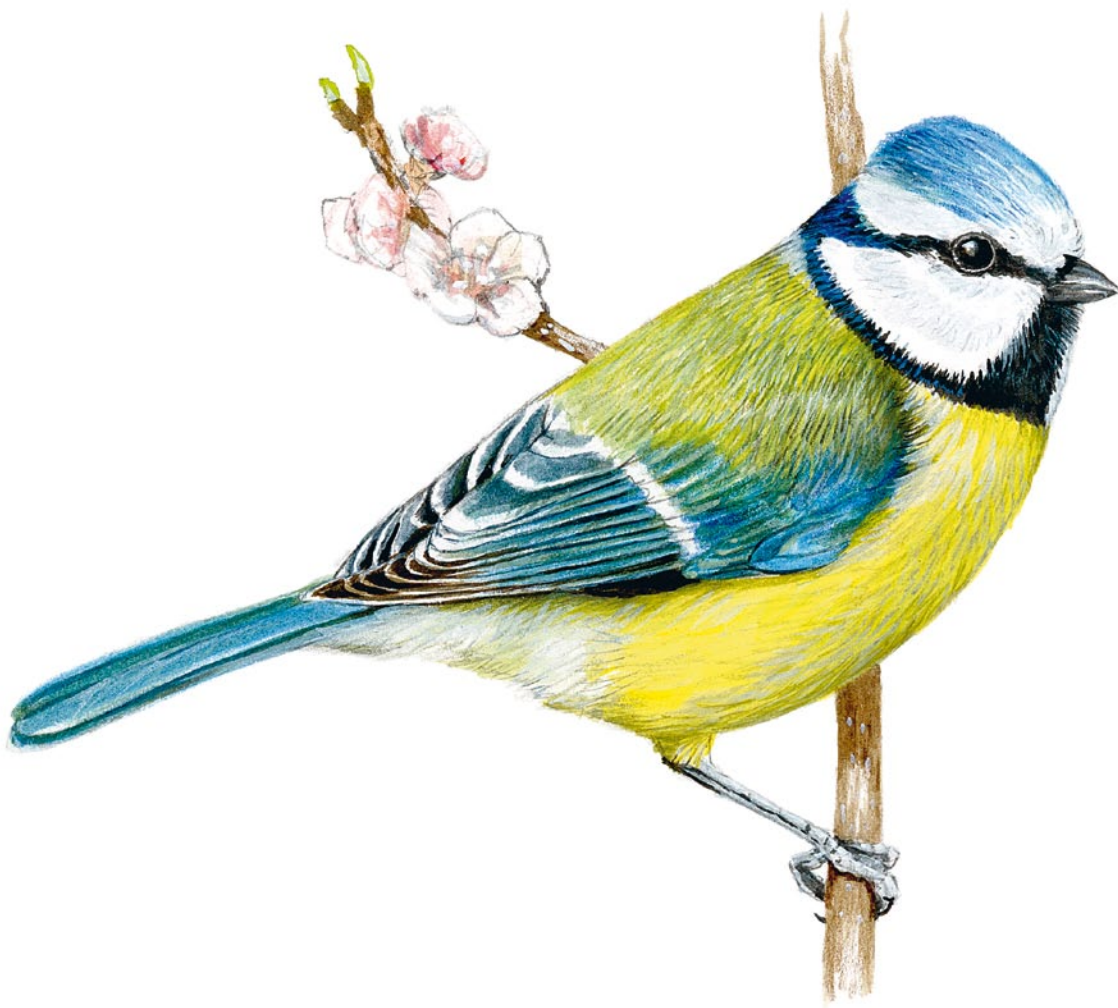
Je velká asi jako modřinka. Na rozdíl od ostatních druhů sýkor má v křídle dva světlé pruhy a bílé temeno hlavy. Samice se podobá samci. Obdobně jako ostatní sýkory si staví hnízda ve stromových dutinách. Vyskytuje se především v jehličnatých lesích, ale spolu s ostatními druhy sýkor zalétá na krmítka, zvláště pokud jsou umístěna poblíž jehličnatého porostu. Potrava této sýkory je živočišná (hmyz) i rostlinná (semena).

Ptáci u krmítka – stálé druhy

7 Sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*)

Po koňadře naše nejhojnější sýkora. Samec se od samice příliš neliší, ale má jasnější modrou barvu na temeni hlavy a zřetelnější černý pruh podél oka. Hnízdo si staví v dutinách stromů i v umělých dutinách (např. budkách). Dává přednost světlým listnatým a smíšeným lesům, parkům, sadům a zahradám. Na jaře a v létě konzumuje převážně hmyz, mimo hnízdní období se zaměřuje na některé druhy ovoce a semen. V zimě často navštěvuje krmítka.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

8 Mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*)

Štíhlý a menší pták s výrazně dlouhým ocasem. Samec se podobá samici. Velmi propracované kulovité hnízdo si staví na stromech. Živí se především vajíčky a larvami hmyzu, které obratně sbírá na větvičkách dřevin. V zimě tvoří hejna o 10 až 15 jedincích, která poznáme podle neustálého švitoření. Létá na krmítka a má rád pověšené špalky s tukovou směsí. Často se ve všech polohách zavěšuje jako zručný akrobat na větve.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

9 Kos černý (*Turdus merula*)

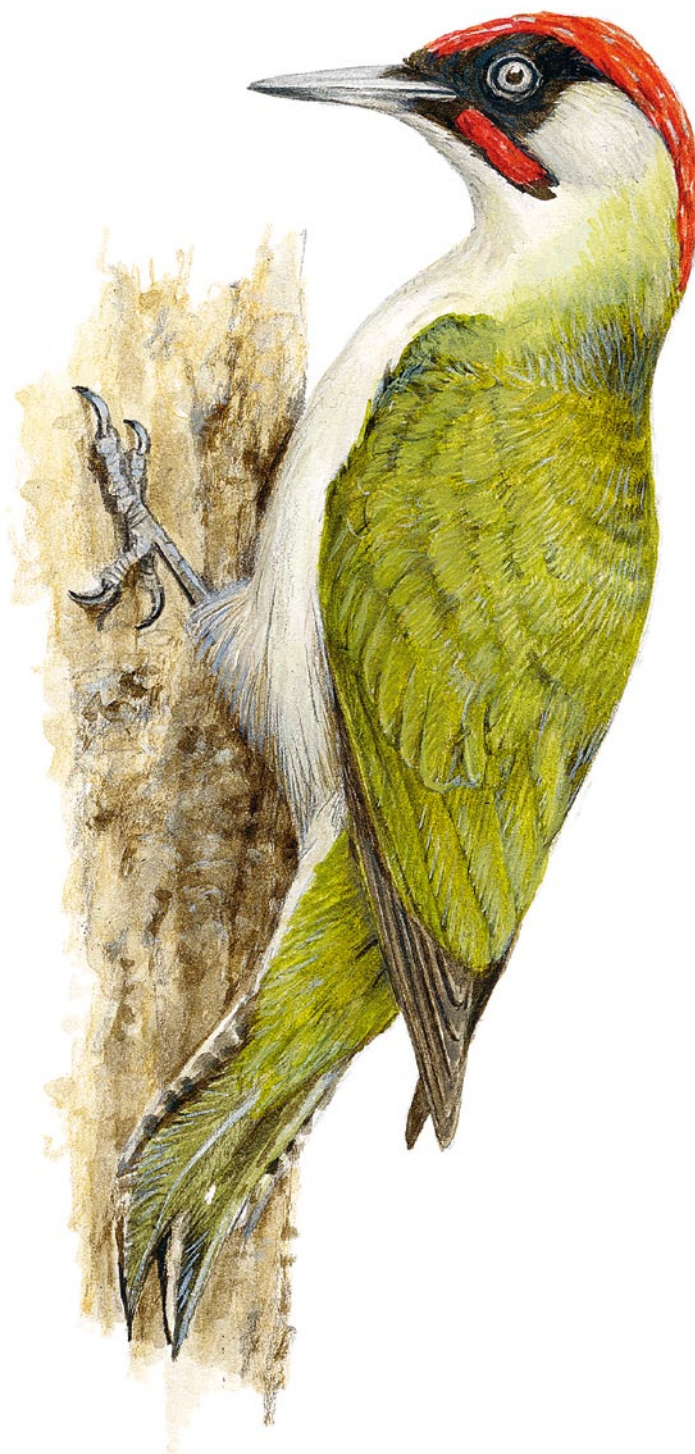
Oprávněně ho považujeme za jednoho z našich nejznámějších ptáků, navykl si na lidskou přítomnost. Jeho melodický zpěv můžeme slyšet po ránu jako první, často začne zpívat ještě v noci. Černé zbarvení je typické pouze pro samce, samice je šedohnědá. Hnízdo si staví v hustém křoví či větvích stromů, vejce má azurová s rezavými skvrnami. V zimě se živí dužnatými plody. V létě si hledá i nejrůznější hmyz, žížaly i housenky, přitom rychle pobíhá po zemi s lehce spuštěnými křídly.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

10 Žluna zelená (*Picus viridis*)

Tento nepřehlédnutelný šplhavec pravidelně navštěvuje naše zahrady. Samec se podobá samici, samice má černý vous, samec červený. Oba bubnují do stromů, v jejichž dutinách také hnízdí. Šplhá nejen po dřevinách, kde vyhledává hmyz, ale i po budovách. V létě pátrá po mravencích v trávě. Stejně jako ostatní šplhavci i žluna v zimě s oblibou využívá tuková krmítka, kam přilétá jednotlivě.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

11 Strakapoud velký (*Dendrocopos major*)

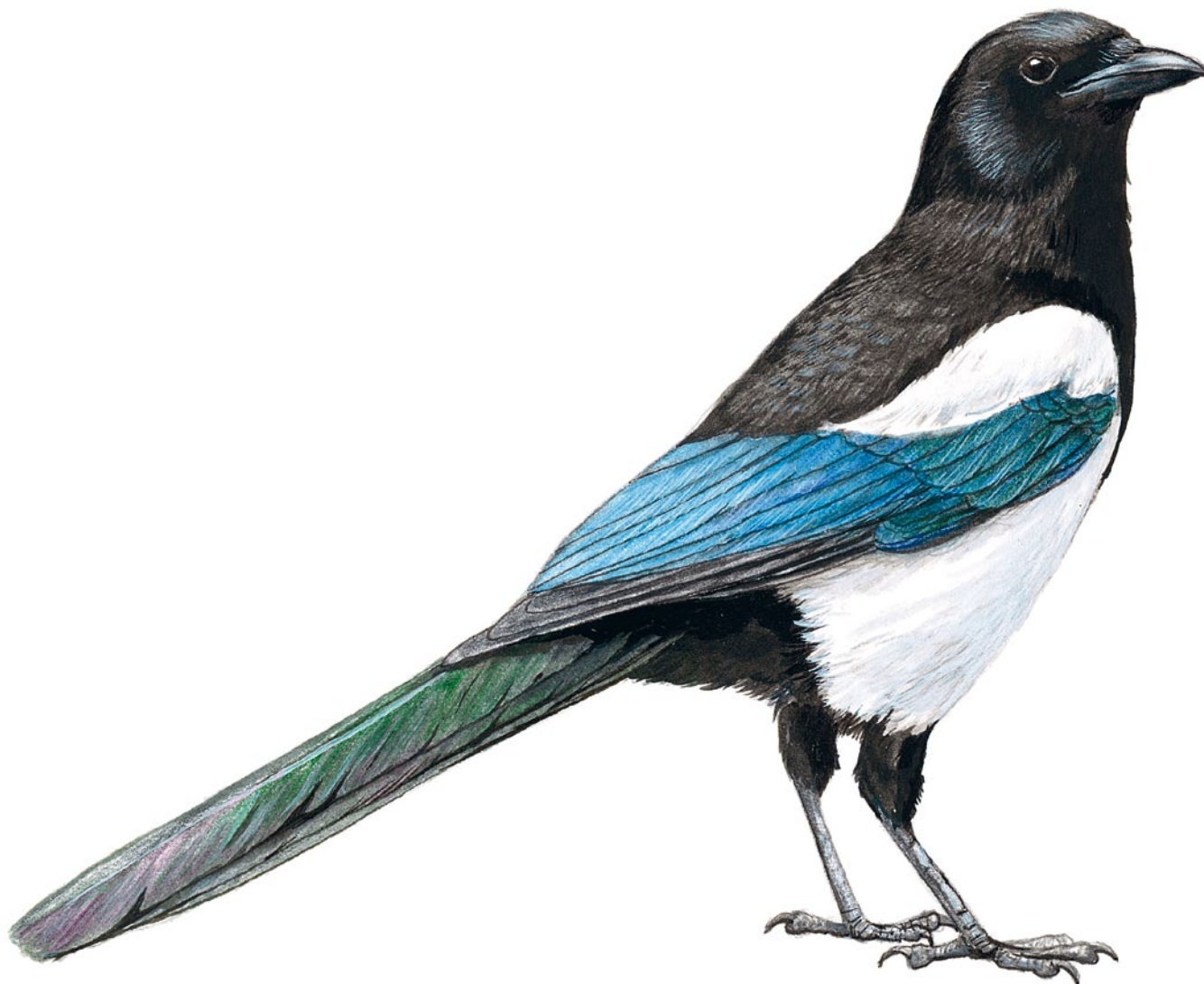
Je našim nejhojnějším šplhavcem. Samce od samice rozeznáme podle červené skvrny v týle. Zjara často a silně klepe do stromů, rezonujících větví, plechových staveb: tímto způsobem si zvukově vyznačuje své území. Hnízdní dutinu si vytesává v kmeni stromů. Na krmítku často plaší drobnější ptactvo. Má rád tuková krmítka včetně špalků s tukovou směsí.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

12 Straka obecná (*Pica pica*)

Straka se sojkou patří mezi druhy, jejichž početnost v lidských sídlech v České republice stále narůstá, často na úkor drobných pěvců. Samec se velmi podobá samici. V korunách stromů si staví velké kulovité hnízdo z větví. Potrava straky je rozmanitá: zahrnuje semena, hmyz i drobné živočichy. Často vyplní ptačí hnízdo s vejci či malými mláďaty. Na krmítku je ostražitá. Semena rychle sbírá do hrdelního vaku a zpracovává je jinde.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

13 Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*)

Ve městech běžně rozšířený druh. Je velká jako štíhlejší holub, od něhož se odlišuje světlejším zbarvením, drobnější hlavou a zobákem a tmavým proužkem na krku. Samec vyhlíží stejně jako samice. Staví si jednoduchá hnízda na stromech. V potravě převládají semena kulturních rostlin. Na krmítku často vytlačuje drobnější ptactvo.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

1 Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)

Patří k nejhojnějším pěvcům. Samec má šedomodrou hlavu, fialově červenou hrud' a kaštanově hnědý hřbet. Samice je svrchu šedohnědá. Miskovité hnízdo umísťuje na dřeviny ve výši 1,5 až 5 metrů. Není typickým návštěvníkem krmítek; při konzumaci potravy se chová poměrně plaše, takže ji spíše uvidíte v jejich blízkosti či na zemi pod nimi.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

2 Dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*)

Je nápadný velkým silným kuželovitým zobákem, kterým louská nejrůznější semena (např. bukvice), ale dokáže rozlousknout i pecku třešně! Samec je podobný samici. Zdržuje se spíše v korunách stromů, kde si také staví miskovitá hnízda. Živí se hlavně semeny a pupeny, mláďata krmí i hmyzem. Na krmítko létá poměrně často, občas i více dlasků najednou.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

3 Pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)

Dosahuje velikosti vrabce. Samec je na hlavě a hřbetě světle hnědý s tmavými skvrnami, prsa má oranžová. Samice působí méně výrazně, shora šedohnědá, na prsou okrová. U nás nehnízdí, vyskytuje se pouze v zimě. Lze ho zastihnout na polích i v lesích, někdy také na krmítkách, kde se přživuje nejrozličnějšími semeny.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

4 Zvonek zelený (*Carduelis chloris*)

Patří mezi nejčastější hosty krmítek. Samice se samci, který je na obrázku, hodně podobá, má hnědošedé břicho a hnědý nádech na svrchní straně těla. Hnízdo si staví v hustých stromech či keřích, nevysoko nad zemí. Vyhledává především semena a plody, přednost dává slunečnicovým nažkám. Pokud budete trpěliví, všimnete si, jak šikovně dovede semeno otevřít a jazykem pečlivě vybrat obsah.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

5 Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*)

Je jedním z našich nejpestřeji zbarvených ptáků. Samec se do značné míry podobá samici. Otevřené miskovité hnízdo si staví v koncových větvích stromů. Poznáme jej i podle posedávání na bodlácích, jejichž semeny se rád živí. S oblibou zalétává na krmítko jednotlivě i v hejtku a může tvořit i hejtna s čížkem lesním či zvonkem zeleným. Vyhledává tam hlavně drobná semena a slunečnici.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

6 Čížek lesní (*Carduelis spinus*)

Patří k nejmenším ptákům, které můžeme pozorovat na krmítku. Samečky poznáme podle žlutozeleného zbarvení a černého temene, samičky jsou převážně zelenošedé. Hnízdo má postavené velmi skrytě, vysoko na konci hustých větví jehličnanů. Na krmítko přilétá i ve větších počtech a dává přednost spíše drobnějším semenům, jako jsou mák či řepka. Poradí si ale i s nažkami slunečnice.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

7 Hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*)

Je jedním z našich nejkrásnějších pěvců. Samce poznáme poměrně snadno – má sytě červenou hrud', samice ji má tmavě růžovošedou. Mláďata vyvádí především v jehličnatých lesích; hnízdo šikově splétá ze smrkových větvíček a uvnitř vystýlá mechem. V zimě, kdy k nám přilétají jedinci ze severu, se vyskytuje také ve městech a můžeme je vidět i na krmítku, kde se živí semeny a dužnatými plody. Hýlové ze severu jsou výrazněji červení.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

8 Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

Rozeznáme ho podle nápadné chocholky na hlavě. Již jeho jméno nám napovídá, že ho můžeme spatřit na zahradě jen v zimě, kdy k nám občas přilétá – jeho domovem je tajga (v České republice nehnízdí). Samec je stejně zbarvený jako samice. Živí se různými bobulemi a jinými dužnatými plody. Jestliže máte poblíž krmítka např. šípky či jeřabiny, můžete ho spatřit i na vaší zahradě.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

9 Červenka obecná (*Erithacus rubecula*)

Je to drobný pták, kterého dobře poznáte podle červenooranžové hrudi; samec se téměř neliší od samice. Hnízdo si staví na zemi v polodutinách (např. pod trsem trávy). Zdržuje se často v hustém podrostu, po zemi běhá rychle a často podřepuje. Červenky jsou hmyzožraví ptáci. V zimě chodí na krmítka jednotliví ptáci, původem ze severnějších oblastí; naše červenky na podzim odlétají.

Ptáci u krmítka – zimní hosté

10 Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*)

Je pestřejší než drozd zpěvný: má šedou hlavu a čokoládový „kabátek“. Samce od samice na první pohled neodlišíme. Hnízdí na stromech, často i v koloniích, kde si staví miskovitá hnízda. V zimě zalétává do zahrad a vyhledává v nich dužnaté plody, kupř. jablka, jeřabiny či šípky. Na krmítka se dostavuje jen málokdy, zdržuje se spíše v jejich okolí. Potěšíte ho nakrojeným jablkem položeným na zem. V létě se živí hlavně menšími plži a hmyzem.

Další ptačí druhy v okolí

1 Rorýs obecný (*Apus apus*)

Tento druh tráví převážnou část života ve vzduchu. Za letu tito ptáci dokonce i spí a v letu také loví potravu – hmyz. Samec je stejný jako samice. V Praze hnízdí na vysokých budovách, v puklinách zdí či v děrách pod střechami. Rorýsi hnízdí i ve speciálních budkách podlouhlého tvaru. Ozývají se známým pronikavým křikem již od počátku května, kdy se vracejí z Afriky, čímž evokují počátek léta.

Další ptačí druhy v okolí

2 Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

Poznáme ho podle nápadného zpěvu, který můžeme přepsat jako „cilp-calp“. Sameček vypadá stejně jako samička. Mláďata vyvádí při zemi, v hustém podrostu keřů či přímo v trávě nebo listí. Vajíčka jsou bílá s hnědými skvrnami. V zahradách se pohybuje jakoby neklidně na větvích a stále hledá hmyz a jeho larvy, jimiž se živí.

Další ptačí druhy v okolí

3 Střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*)

Náleží k nejmenším evropským ptákům, váží pouze 8–9 gramů. Tělo má zavalité, charakteristický je pro něj krátký vztyčený ocásek. Samec je zbarvený hnědě, stejně jako samice. Vyhledává husté podrosty, kde si staví kulovité hnízdo, můžete jej spatřit např. v břehových porostech pražských potoků. Živí se převážně hmyzem.

Další ptačí druhy v okolí

4 Šoupálek krátkoprstý (*Certhia brachydactyla*)

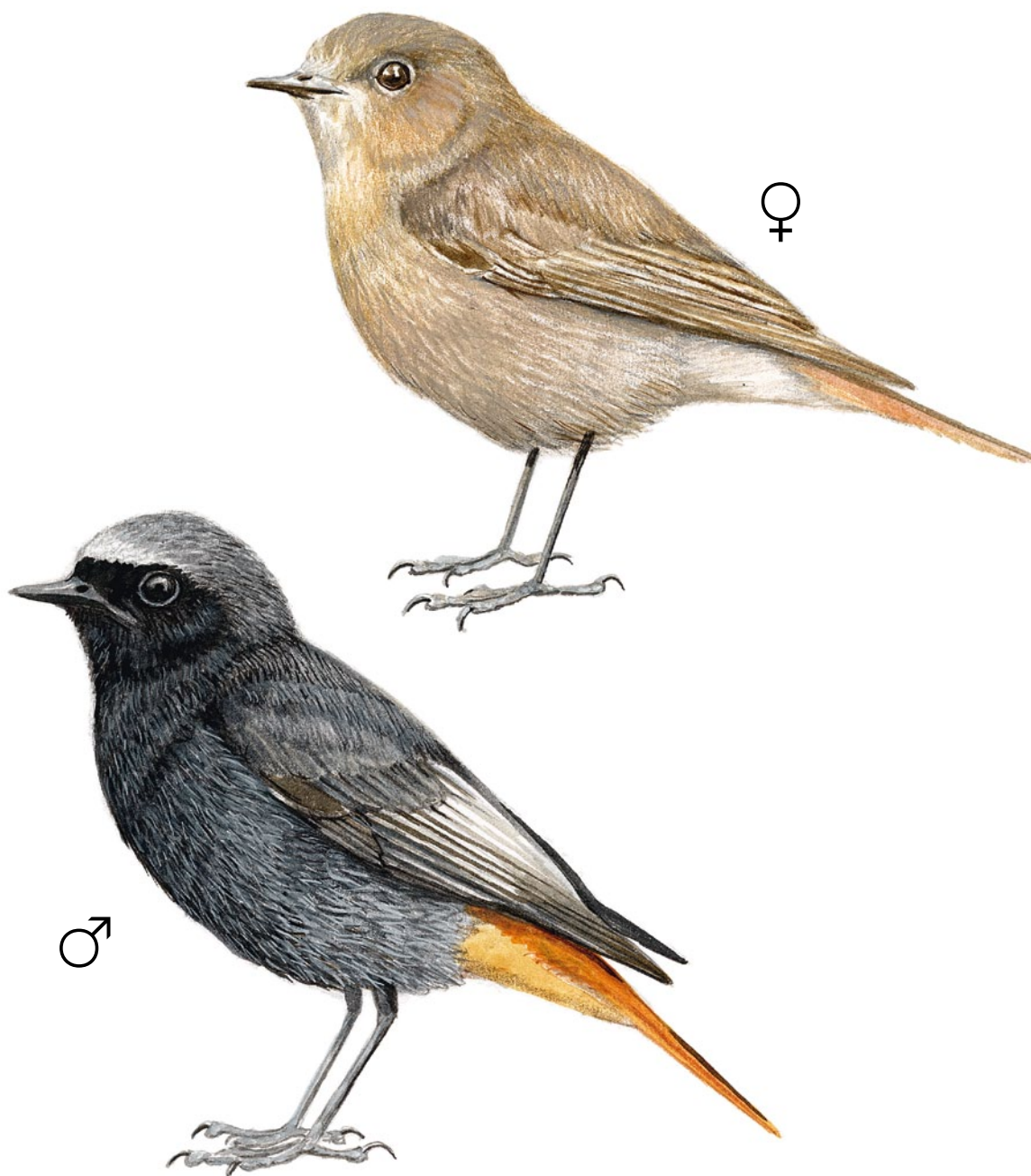
Bezpečně jej rozpoznáme podle spirálovitého pohybu po kmeni stromu. Samec se podobá samici. Hnízdí ve štěrbinách za kůrou stromů, v hromadách dřeva i ve speciálních budkách. Šplhá od paty stromu a pátrá v kůře po hmyzu a sbírá i housenky. Když dosáhne koruny, slétne prudce k patě dalšího stromu a pokračuje ve šplhání. Při pohybu po kmeni mu pomáhají ostré dráčky a tuhá ocasní pera, o která se opírá.

Další ptačí druhy v okolí

5 Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

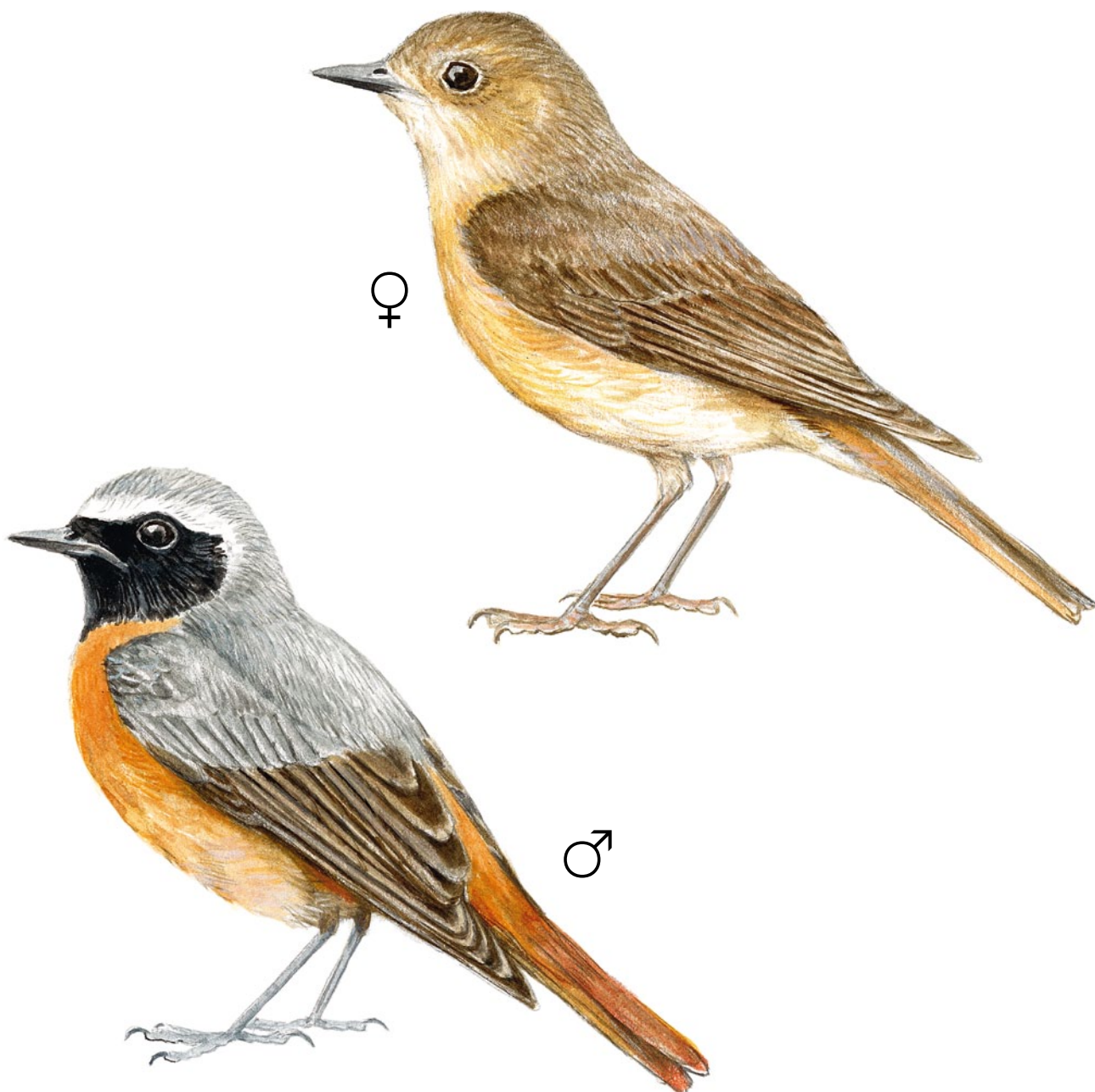
Samce lze od samice dobře rozpoznat – je šedočerný s rezavě červeným ocasem, samice bývá převážně šedohnědá s rezavým ocasem. Rehky poznáme i podle toho, že ocasem často typicky pocukávají. Je původním obyvatelům skal, ale dnes často žije v blízkosti lidských sídel, kde vyhledává díry ve zdech a jiná místa, podobná skalnímu prostředí. Rád hnízdí také v polobudkách. Na jaře se živí potravou živočišnou (hmyz), v létě a na podzim ve větší míře bobulemi.

Další ptačí druhy v okolí

6 Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

Samci patří mezi naše nejlepší zpěváky i nejkrásnější ptáky. Samec je jasně zbarvený – bílé čelo, černé hrdlo, modrošedý hřbet, spodek těla a ocas rezavě červený. Samici přehlédneme snadněji: je totiž nenápadná, svrchu šedohnědá. Hnízdo nalezneme v dutinách stromů, různých děrách, rád vyvádí potomstvo také v budce. Žije v listnatých a smíšených lesích i v parcích a zahradách. V blízkosti lidských sídel není tak častý jako rehek domácí. Na jaře se živí hlavně hmyzem, v létě i rostlinnou potravou, především dužnatými plody.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

7 Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

Patří u nás mezi nejhojnější ptačí druhy. Je o něco menší než kos, přičemž obě pohlaví se vzájemně velmi podobají. Liší se zbarvením kořene spodní čelisti zobáku: samec ho má modrošedý, zatímco samice žlutý. Hnízda si vytváří v dutinách, často po strakapoudech, ale oblíbil si také budky. V době hnízdění loví větší bezobratlé – brouky, housenky a plže. Rád si pochutnává na třešních a na dalších sladkých plodech. Po vyhnízdění (před odletem) se špačci sdružují do velkých hejn.

Ptáci u krmítka – stálé druhy

8 Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

Již podle druhového jména se řadí mezi naše nejlepší ptačí zpěváky. Na rozdíl od kosa ale nezpívá za tmy. Sameček má stejné zbarvení jako samice. V pražských zahradách a parcích vyhledává k hnízdění jehličnaté stromy, v nichž si buduje miskovitá hnízda, hnízdní kotlinku vyztuží blátem. Živí se podobnou potravou jako kos černý: tvoří ji drobní bezobratlí jako žížaly, plži a hmyz, případně dužnaté plody.

Další ptačí druhy v okolí

9 Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

Náš největší holub, kterého poznáme podle bílé skvrny na krku (hřívě), již ale nemají mladí ptáci, a v letu podle bílých příčných pruhů v křídlech. Samec se od samice neliší. V korunách stromu si staví velmi řídké hnízdo. Živí se především semeny a jako jediný druh holuba dokáže spolknout naráz i celou třešeň.

Další ptačí druhy v okolí

10 Holub domácí (*Columba livia f. domestica*)

Náš nejznámější městský pták, samec se podobá samici. Jeho volně žijícím předkem je holub skalní, což je také důvod, proč si tolik oblíbil města, silně připomínající skalní prostředí. Hnízdí na půdách i balkonech budov. Na stromě si hnízdo postavit nedovede. Zbytky potravy a odpadky ve městě se živí jen malá část populace, většina holubů ráno odlétá v hejnech za město a živí se semeny na polích (polaří).

Další ptačí druhy v okolí

11 Kavka obecná (*Corvus monedula*)

Žije v koloniích a v posledních letech stále častěji proniká i do měst. Samec se od samice významněji neliší. Ve městech hnízdí pod střechami, ve věžích kostelů či v dutinách stromů, případně v budkách. Naše kavky na zimu odlétají na jih Francie a k nám přilétají společně ve velkých hejnech s havrany polními jedinci z Ruska, Ukrajiny a Běloruska. Hromadně nocují v korunách vysokých stromů. Různorodou potravu sbírá především na zemi.

Další ptačí druhy v okolí

12 Havran polní (*Corvus frugilegus*)

Pro havrana jsou charakteristické „kalhotky“ (prodloužené, dozadu trčící peří po stranách břicha), pro dospělé jedince lysina u kořene zobáku. Samec je stejně velký a zbarvený jako samice. Hnízdí vysoko na stromech, v koloniích čítajících desítky až stovky hnízd. V Praze je známé hnízdiště u Hlavního nádraží, tvořené asi 25 hnízdy. Potravu tvoří rostliny, zejména obilí, ale také živočichové, kupř. hmyz či drobní hlodavci.

Další ptačí druhy v okolí

13 Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

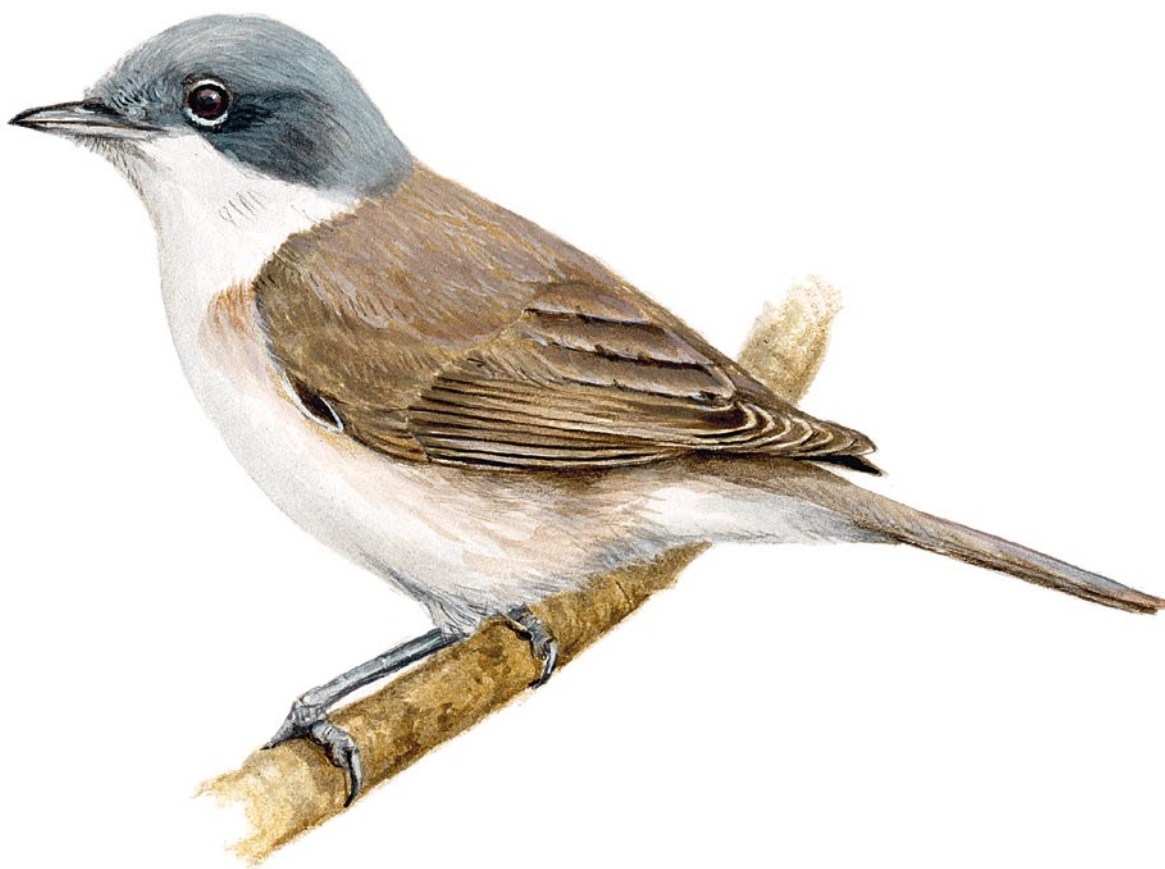
Drobný pták žijící často v městských zahradách i parcích, kde se ozývá pozoruhodným flétnovým zpěvem. Samec má na temeni černou čepičku, samice rezavou. Hnízdo dovedně umísťuje do keřů a větví mladých stromů nevyšoko nad zemí. Živí se převážně hmyzem, v létě i dužnatými plody rostlin.

Další ptačí druhy v okolí

14 Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

Drobný pták s bílým hrdlem a tmavě šedou hlavou, samec se neliší od samice. Pokud bychom chtěli najít jeho hnízdo, musíme se vypravit do husté spleti větví nízko nad zemí. Vyskytuje se v parcích, zahradách a na hřbitovech, zejména v křovinách, které umí hbitě prolézat. Chytá především hmyz, koncem léta ale nepohrdne ani bobulemi.

Další ptačí druhy v okolí

15 Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*)

Velikostí přibližně odpovídá vrabci, samec se podobá samici. Hnízdo si staví na zemi v hustém křoví. Vyskytuje se v řídkých listnatých lesích a v křovinách podél řek. Uvidět slavíka se nám podaří jen velice obtížně, spíše uslyšíme jeho typický melodický zpěv. Potrava slavíka se skládá především ze živočišné složky, hlavně hmyzu. Pouze na podzim se živí bobulemi.

Další ptačí druhy v okolí

17 Pěvuška modrá (*Prunella modularis*)

Jde o drobného, výrazně tmavého ptáka velikosti vrabce, samec je stejný jako samice. Hnízdo si vytváří na smrčcích a dalších nízkých dřevinách, někdy i v hromadách větví nebo na zemi. Vyskytuje se hlavně v lesích, kde si oblíbila husté porosty. Živí se hmyzem a dalšími drobnými bezobratlými, bobulemi, semeny apod. Potravu sbírá většinou na zemi, méně často nevysoko ve větvích.

Další ptačí druhy v okolí

18 Datel černý (*Dryocopus martius*)

Největší evropský šplhavec je černě zbarvený, samec má temeno celé červené, zatímco samice se vyznačuje pouze malou červenou ploškou v týle. Hnízdní dutiny vytesává nejčastěji v buku, ve výšce 5 až 15 metrů nad zemí. Žije ve smíšených a jehličnatých lesích, kde se živí převážně ve dřevě žijícím hmyzem a mravenci, které silným zobákem dobývá z kmenů a pařezů. V zimě vzácně zalétne i na krmítko.

